

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 13.4.2007
COM(2007) 184 τελικό

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Πλαίσιο της ευρωπαϊκής έρευνας για τις γλωσσικές γνώσεις

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Πλαίσιο της ευρωπαϊκής έρευνας για τις γλωσσικές γνώσεις

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η πολυγλωσσία αποτελεί βασική αξία της Ευρώπης. Συγκαταλέγεται μεταξύ των στοιχείων που κάνουν την Ευρώπη μοναδική και εμπλουτίζει τον πολιτισμό και την κοινωνία της. Η εκμάθηση ξένων γλωσσών συνεπάγεται δυνατότητες καλύτερης σταδιοδρομίας, δίνει τη δυνατότητα στους ανθρώπους να κατανοήσουν τόσο τον δικό τους πολιτισμό όσο και τον πολιτισμό των άλλων, και αυξάνει την κινητικότητα τους.

Η βελτίωση των γλωσσικών δεξιοτήτων στην Ευρώπη αποτελεί επίσης σημαντικό στόχο των προσπαθειών για τη βελτίωση των δεξιοτήτων και ικανοτήτων του πληθυσμού στο πλαίσιο της στρατηγικής της Λισαβόνας για την ανάπτυξη και την απασχόληση. Το Μάρτιο του 2002 στη Βαρκελώνη, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ζήτησε τη λήψη περαιτέρω μέτρων για «... να βελτιωθεί η εκμάθηση των βασικών δεξιοτήτων, και δη με τη διδασκαλία δύο τουλάχιστον ξένων γλωσσών από πολύ νεαρά ηλικία». Επιπλέον, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ζήτησε την «κατάρτιση δείκτη γλωσσικών γνώσεων το 2003»¹.

Έτσι, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη αναλαμβάνουν διάφορες δραστηριότητες με σκοπό την προώθηση ορθών προσεγγίσεων πολιτικής όσον αφορά την εκμάθηση γλωσσών στο πλαίσιο της στρατηγικής «Εκπαίδευση και Κατάρτιση 2010»².

Η Επιτροπή, στην ανακοίνωση που εξέδωσε το 2005 με τίτλο «Ευρωπαϊκός Δείκτης Γλωσσικών Γνώσεων»³, παρουσίασε μια λεπτομερή στρατηγική προσέγγιση για την πραγματοποίηση ευρωπαϊκής έρευνας σχετικά με τις γλωσσικές γνώσεις ως μέσου συλλογής των στοιχείων που είναι απαραίτητα για την κατάρτιση ενός δείκτη σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Σε αυτή τη βάση, το Συμβούλιο παρουσίασε, το Μάιο του 2006⁴, τα συμπεράσματά του για μια σειρά καίριων θεμάτων σχετικά με τον Ευρωπαϊκό Δείκτη Γλωσσικών Γνώσεων και τόνισε ότι θα πρέπει να διεξαχθεί έρευνα το συντομότερο δυνατόν. Το Συμβούλιο κάλεσε την Επιτροπή να δημιουργήσει συμβουλευτικό φορέα εθνικών εμπειρογνομόνων για τον Ευρωπαϊκό Δείκτη Γλωσσικών Γνώσεων (στο εξής «ο Συμβουλευτικός Φορέας»), με σκοπό την παροχή συμβουλών στην Επιτροπή σχετικά με την προετοιμασία και την υλοποίηση της έρευνας⁵. Οι εργασίες του Συμβουλευτικού Φορέα συνέβαλαν σημαντικά στη σύνταξη της παρούσας ανακοίνωσης. Επιπροσθέτως, το Συμβούλιο κάλεσε την Επιτροπή να το ενημερώσει σχετικά με την πρόοδο των εργασιών. Η παρούσα ανακοίνωση ανταποκρίνεται σε αυτό το αίτημα.

¹ Συμπεράσματα της Προεδρίας, Βαρκελώνη, μέρος I, παράγραφος 43.1., Μάρτιος 2002.

² «Ένα νέο στρατηγικό πλαίσιο για την πολυγλωσσία», COM(2005) 596 τελικό.

³ «Ο Ευρωπαϊκός Δείκτης Γλωσσικών Γνώσεων», COM(2005) 356 τελικό.

⁴ Συμπεράσματα του Συμβουλίου της 18ης και 19ης Μαΐου σχετικά με τον Ευρωπαϊκό Δείκτη Γλωσσικών Γνώσεων (2006/C 172/01).

⁵ Ο Συμβουλευτικός Φορέας δημιουργήθηκε από την Επιτροπή με απόφαση που εξέδωσε στις 26 Οκτωβρίου 2006. Ο Συμβουλευτικός Φορέας συνεδρίασε δύο φορές το 2006.

Η Επιτροπή υπέβαλε πρόσφατα ανακοίνωση σχετικά με ένα συνεκτικό πλαίσιο δεικτών και σημείων αναφοράς⁶ με σκοπό τη γενική στήριξη της στρατηγικής για την εκπαίδευση και την κατάρτιση. Το πλαίσιο προτείνει την κατάρτιση 20 βασικών δεικτών που θα καλύπτουν τους κυριότερους τομείς. Η δημιουργία ενός δείκτη γλωσσικών γνώσεων συνιστά ιδιαίτερη πρόκληση.

Η παρούσα ανακοίνωση παρουσιάζει αδρομερώς τα συμπεράσματα σχετικά με όλα τα εκκρεμή ζητήματα που αφορούν τη διοργάνωση της έρευνας, όπως επισημάνθηκαν στα συμπεράσματα που εξέδωσε το Συμβούλιο το Μάιο του 2006. Καλεί επίσης το Συμβούλιο να λάβει υπόψη το προτεινόμενο πλαίσιο της έρευνας. Σε αυτή τη βάση, η Επιτροπή, σε συνεργασία με τον Συμβουλευτικό Φορέα και τα κράτη μέλη, θα είναι σε θέση να διεξαγάγει την έρευνα. Η παρούσα ανακοίνωση προβλέπει τη διενέργεια έρευνας κατά το πρώτο εξάμηνο του 2009.

2. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΓΛΩΣΣΙΚΕΣ ΓΝΩΣΕΙΣ

Σκοπός της ευρωπαϊκής έρευνας είναι η παροχή στα κράτη μέλη, στους αρμόδιους για τη χάραξη πολιτικής, στους εκπαιδευτικούς και τους γλωσσομαθείς αξιόπιστων και συγκρίσιμων δεδομένων για τις γνώσεις ξένων γλωσσών στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Από την εν λόγω έρευνα θα προκύψουν στοιχεία για την ικανότητα πολυγλωσσίας των νέων, για τους τομείς όπου σημειώνονται ορθές πρακτικές και αξιόλογες επιδόσεις, καθώς και για την πρόοδο όσον αφορά τη βελτίωση της εκμάθησης ξένων γλωσσών.

Η έρευνα θα υλοποιηθεί από την Επιτροπή, η οποία θα καθοδηγείται από τον Συμβουλευτικό Φορέα σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη.

2.1. Γλωσσικές ικανότητες προς εξέταση

Στον πρώτο γύρο συγκέντρωσης στοιχείων, θα καταρτιστούν δοκιμασίες για τρεις γλωσσικές ικανότητες: κατανόηση γραπτού λόγου, κατανόηση προφορικού λόγου, και γραπτή έκφραση. Η Επιτροπή θα λάβει την πρωτοβουλία να αναπτύξει μέσα που θα καλύπτουν την τέταρτη ικανότητα, την προφορική έκφραση, έγκαιρα ώστε να ενσωματωθεί στις μεταγενέστερες έρευνες.

Σκοπός της ευρωπαϊκής έρευνας είναι «η μέτρηση των συνολικών γνώσεων ξένων γλωσσών σε όλα τα κράτη μέλη»⁷. Στην τελική της μορφή, θα πρέπει να εξετάζει και τις τέσσερις γλωσσικές ικανότητες: κατανόηση γραπτού λόγου, κατανόηση προφορικού λόγου, γραπτή έκφραση και προφορική έκφραση. Ωστόσο, ορισμένες ικανότητες εξετάζονται ευκολότερα απ' ό,τι κάποιες άλλες. Οι δοκιμασίες των ικανοτήτων προφορικής έκφρασης μπορεί να απαιτήσουν εξετάσεις «ενώπιος ενωπίω» και θα είναι πιο πολύπλοκες από τις δοκιμασίες για τις ικανότητες πρόσληψης.

Στα συμπεράσματα του Συμβουλίου του Μαΐου 2006 αναφερόταν ότι, για πρακτικούς λόγους, θα ήταν ενδεδειγμένο, στον πρώτο γύρο της συγκέντρωσης στοιχείων, οι δοκιμασίες να αφορούν τις τρεις γλωσσικές ικανότητες που μπορούν να αξιολογηθούν ευκολότερα

⁶ Ένα συνεκτικό πλαίσιο δεικτών και σημείων αναφοράς σχετικά με την παρακολούθηση της προόδου για την επίτευξη των στόχων της Λισαβόνας όσον αφορά την εκπαίδευση και την κατάρτιση – COM(2007) 61 τελικό.

⁷ COM(2005) 356 τελικό.

(κατανόηση προφορικού λόγου, κατανόηση γραπτού λόγου και γραπτή έκφραση). Ο Συμβουλευτικός Φορέας υποστηρίζει αυτή την προσέγγιση.

Ως εκ τούτου, η έρευνα του πρώτου γύρου θα πρέπει να καλύπτει αυτές τις τρεις ικανότητες. Η Επιτροπή θα λάβει εγκαίρως πρωτοβουλία ώστε να εξασφαλιστεί ότι η τέταρτη ικανότητα, η *προφορική έκφραση*, θα συμπεριληφθεί στους μεταγενέστερους γύρους της έρευνας.

2.2. Γλώσσες προς εξέταση

Η ευρωπαϊκή έρευνα σε κάθε κράτος μέλος θα πρέπει να περιλαμβάνει δοκιμασίες στην πρώτη και τη δεύτερη πλέον διδασκόμενη επίσημη γλώσσα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δηλαδή στα αγγλικά, τα γαλλικά, τα γερμανικά, τα ισπανικά και τα ιταλικά.

Το πλαίσιο της εξέτασης θα γνωστοποιηθεί σε όλες τις χώρες που επιθυμούν να εξασφαλίσουν ότι, εκτός από τις δοκιμασίες που θα γίνονται σε αυτές τις πέντε γλώσσες, θα μπορούν να ενσωματώνονται στον πρώτο γύρο της έρευνας και άλλες δοκιμασίες ως εθνικές εναλλακτικές επιλογές.

Στα συμπεράσματα του Συμβουλίου που εκδόθηκαν το Μάιο του 2006 διατυπωνόταν η σύσταση ότι, κατά τον πρώτο γύρο της έρευνας, η δοκιμασία θα πρέπει να πραγματοποιείται «...στις επίσημες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης οι οποίες διδάσκονται σε ευρύτερη κλίματα στα κράτη μέλη, στο βαθμό που αυτές παρέχουν ένα αρκετά ευρύ δείγμα εξεταστέων σπουδαστών» και ότι «τα ίδια τα κράτη μέλη θα καθορίσουν ποιες από τις επίσημες αυτές γλώσσες θα εξετασθούν»⁸. Για το λόγο αυτό, ο αριθμός των γλωσσών που θα πρέπει να αξιολογηθούν στον πρώτο γύρο της έρευνας πρέπει να περιορίζεται στα αγγλικά, τα γαλλικά, τα γερμανικά, τα ισπανικά και τα ιταλικά, που είναι οι πλέον διδασκόμενες επίσημες γλώσσες της ΕΕ στα κράτη μέλη⁹. Ως εκ τούτου, η έρευνα σε κάθε κράτος μέλος θα πρέπει να καλύπτει τις δύο ευρύτερα διδασκόμενες από αυτές τις γλώσσες.

Ωστόσο, το εξεταστικό μέσο θα είναι διαθέσιμο στα κράτη μέλη για να το χρησιμοποιήσουν, εάν το επιθυμούν, προκειμένου να εξετάσουν τις ικανότητες σε άλλες γλώσσες από τις δύο πλέον διδασκόμενες γλώσσες μεταξύ των πέντε προαναφερόμενων. Η Επιτροπή θα λάβει πρωτοβουλία σε εύθετο χρόνο, πριν από τους επόμενους γύρους δοκιμασιών, για να εξασφαλίσει ότι η έρευνα θα καλύπτει όλες τις επίσημες ευρωπαϊκές γλώσσες που διδάσκονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

2.3. Το πλαίσιο αναφοράς

Η έρευνα πρέπει να χρησιμοποιεί ένα μέσο που θα μετρά τη συνεχή πρόοδο των ικανοτήτων, με τη μορφή αυξανόμενων επιπέδων ικανοτήτων από το επίπεδο A1 έως το επίπεδο B2 με βάση τις βαθμίδες του Κοινού Ευρωπαϊκού Πλαισίου Αναφοράς για τις Γλώσσες.

Το Συμβούλιο κάλεσε την Επιτροπή να δημιουργήσει τον Ευρωπαϊκό Δείκτη Γλωσσικών Γνώσεων και ανέφερε ότι «οι βαθμολογίες των εξεταστικών δοκιμασιών θα πρέπει να βασίζονται στις βαθμίδες του Κοινού Ευρωπαϊκού Πλαισίου Αναφοράς για τις Γλώσσες»¹⁰.

Το Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς (ΚΕΠΑ) είναι μια κατευθυντήρια γραμμή που χρησιμοποιείται για την περιγραφή των αποτελεσμάτων που επιτυγχάνουν όσοι μαθαίνουν

⁸ Συμπεράσματα του Συμβουλίου (2006/C 172/01).

⁹ Eurostat UOE.

¹⁰ Συμπεράσματα του Συμβουλίου (2006/C 172/01).

ξένες γλώσσες. Κύριος στόχος είναι η διαμόρφωση πλαισίου για μεθόδους αξιολόγησης και διδασκαλίας, οι οποίες να εφαρμόζονται για όλες τις γλώσσες στην Ευρώπη. Το ΚΕΠΑ αποτελείται από μια βαθμίδα έξι επιπέδων για διάφορες γλωσσικές ικανότητες, η οποία διαιρείται σε τρεις ευρείες κατηγορίες: τον αρχάριο χρήστη (A1-A2), τον ανεξάρτητο χρήστη (B1-B2) και τον αυτόνομο χρήστη (C1-C2).

Τα έξι επίπεδα αναφοράς είναι ευρέως αποδεκτά από τα κράτη μέλη ως πρότυπο για τη βαθμολόγηση της γλωσσικής επάρκειας. Αρκετές ευρωπαϊκές χώρες έχουν ήδη χρησιμοποιήσει δοκιμασίες σχετικά με τις βαθμίδες ΚΕΠΑ για την εξέταση της γλωσσικής επάρκειας.

Ο Συμβουλευτικός Φορέας έχει ενημερώσει την Επιτροπή ότι τα καταλληλότερα επίπεδα της κλίμακας που ισχύει στην ΕΕ για τη δοκιμασία της γλωσσικής επάρκειας στη χαμηλότερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (ISCED 2) και στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (ISCED 3), εάν η δεύτερη ξένη γλώσσα διδάσκεται σε αυτό το επίπεδο, είναι το εύρος ικανοτήτων που καλύπτει τους *βασικούς χρήστες* έως τους *ανεξάρτητους χρήστες* (επίπεδα A1 έως B2). Ελάχιστοι μαθητές έχουν τη γνωστική ικανότητα που απαιτείται για επιδόσεις υψηλότερου επιπέδου από το B2 κατά την εξεταζόμενη ηλικία και το σχετικό επίπεδο σχολικής φοίτησης. Μια δοκιμασία που θα αποτελούνταν και από τα έξι επίπεδα αναφοράς θα αποτελούσε σημαντική πρόκληση και θα συνεπαγόταν μεγάλες δαπάνες. Για το λόγο αυτό, προτείνεται η εκπόνηση δοκιμασιών που θα καλύπτουν τα τέσσερα επίπεδα του ΚΕΠΑ, δηλαδή από το A1 έως το B2.

Τα διάφορα επίπεδα του ΚΕΠΑ είναι εκτενή και οι μαθητές χρειάζονται πολύ χρόνο για να μεταβούν από το ένα στο άλλο. Η απόσταση μεταξύ των επιπέδων (ιδίως μεταξύ των επιπέδων A2 και B1) μπορεί να είναι υπερβολικά μεγάλη, με αποτέλεσμα οι αρχάριοι και οι νεώτεροι μαθητές να μην μπορούν να τα ακολουθήσουν. Για το λόγο αυτό, θα πρέπει να καταρτιστεί ένα εξεταστικό μέσο, το οποίο θα μετρά τη συνεχή πρόοδο των ικανοτήτων μεταξύ των επιπέδων A1 και B2. Αυτό θα παράσχει επίσης πιο ακριβή υπολογισμό στατιστικών παραμέτρων όπως η διακύμανση ή οι διάμεσες και μέσες επιδόσεις για κάθε εξεταζόμενη δεξιότητα.

2.4. Συγκυριακά στοιχεία προς συλλογή

Θα καταρτισθεί ερωτηματολόγιο για μαθητές, εκπαιδευτικούς, διευθυντές σχολείων και κρατικούς φορείς, προκειμένου να συλλεχθούν συγκυριακά στοιχεία που θα καταστήσουν εφικτή την ανάλυση πιθανών παραγόντων οι οποίοι ενδέχεται να επηρεάζουν τις γλωσσικές γνώσεις των μαθητών.

Ο στόχος δεν είναι να διενεργηθεί μια έρευνα απλώς και μόνο για τις γλωσσικές ικανότητες, αλλά μια έρευνα που θα πρέπει να παρέχει πληροφορίες σχετικά με την εκμάθηση ξένων γλωσσών, τις μεθόδους διδασκαλίας και τα προγράμματα μαθημάτων.

Τα συγκυριακά στοιχεία θα επιτρέψουν τη σύνδεση του επιπέδου των γλωσσικών γνώσεων των μαθητών με πιθανούς καθοριστικούς παράγοντες. Ζητήματα όπως το κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο των μαθητών και ιδιαίτερες πτυχές όπως το καθεστώς μετανάστη, η γλώσσα που ομιλείται στο οικογενειακό περιβάλλον, το κατά πόσον η εκμάθηση ξένων γλωσσών είναι υποχρεωτική ή εθελοντική, το κατά πόσον ο εκπαιδευτικός έχει λάβει τυπική εκπαίδευση για τη διδασκαλία ξένων γλωσσών ή διδάσκει τη μητρική του γλώσσα, η κατηγοριοποίηση μαθητών (streaming) και το φύλο είναι, όλα αυτά, ζητήματα που

μπορούν να επηρεάσουν τα μαθησιακά αποτελέσματα και πρέπει να συλλεγούν σχετικά στοιχεία.

Αυτά τα συγκυριακά στοιχεία αφορούν ζητήματα σχετικά με μεμονωμένους μαθητές, σχολεία και τύπους προγραμμάτων μαθημάτων, τη διάρθρωση των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, καθώς και την κυβερνητική πολιτική για την εκπαίδευση. Θα πρέπει να καταρτιστούν ξεχωριστά ερωτηματολόγια που θα απευθύνονται σε δείγματα μαθητών, εκπαιδευτικών και διευθυντών σχολείων, καθώς και σε στελέχη του υπουργείου Παιδείας. Αυτά τα ερωτηματολόγια θα συνταχθούν κατά τρόπο που να καθιστά εφικτή την εις βάθος ανάλυση πολιτικής η οποία μπορεί να παράσχει απαντήσεις στα ερωτήματα που αφορούν τις αιτίες και τα αποτελέσματα κατά την απόκτηση των γλωσσικών γνώσεων. Για να διευκολυνθεί η σύγκριση σε διεθνές επίπεδο, θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν οι υφιστάμενες έννοιες και ταξινομήσεις και να εξεταστούν οι σύνδεσμοι με παρόμοιες διεθνείς έρευνες, έτσι ώστε να μπορέσει να γίνει πολυδιάστατη δευτεροβάθμια ανάλυση των αποτελεσμάτων.

2.5. Εξεταζόμενος πληθυσμός κατά την έρευνα

Ο «συνολικός πληθυσμός» της έρευνας, με στατιστικούς όρους, θα πρέπει να είναι ο συνολικός αριθμός των μαθητών που είναι εγγεγραμμένοι στο τελευταίο έτος της χαμηλότερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ISCED 2), ή στο δεύτερο έτος της ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ISCED 3), εάν μια δεύτερη ξένη γλώσσα δεν διδάσκεται στη χαμηλότερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Οι «πληθυσμοί-στόχοι» είναι οι εγγεγραμμένοι σε σχολεία μαθητές, που ανήκουν στον συνολικό πληθυσμό που διδάσκεται την εξεταζόμενη γλώσσα.

Η έρευνα θα τηρεί τα γενικά επιστημονικά πρότυπα δειγματοληψίας τα οποία εφαρμόζονται στις διεθνείς έρευνες, ώστε να εξασφαλίζεται ότι τα δεδομένα που θα προκύψουν από την έρευνα είναι αξιόπιστα και μπορούν να συγκριθούν μεταξύ των χωρών. Το μέγεθος του δείγματος θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη την ανάγκη να συλλεχθούν συγκυριακά στοιχεία προκειμένου να αναλυθούν και να ερμηνευθούν οι διαφορές που παρουσιάζουν τα αποτελέσματα μεταξύ των κρατών μελών. Η έρευνα θα πρέπει να αποβλέπει στην παραγωγή αξιόπιστων και συγκρίσιμων αποτελεσμάτων με το μικρότερο δυνατό δείγμα.

Στα συμπεράσματα του Συμβουλίου¹¹ αναφερόταν ότι η έρευνα θα συγκέντρωνε δεδομένα από αντιπροσωπευτικό δείγμα όλων των μαθητών που είναι εγγεγραμμένοι στο σύστημα εκπαίδευσης και κατάρτισης στο τέλος της χαμηλότερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ISCED 2). Στις περιπτώσεις που η ξένη γλώσσα δεν διδάσκεται πριν από το τέλος του ISCED 2, το δείγμα μαθητών θα πρέπει να αποτελείται από μαθητές που βρίσκονται στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (ISCED 3).

Όσον αφορά το επίπεδο της ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο οποίο θα πρέπει να εξετάζονται οι μαθητές, ο Συμβουλευτικός Φορέας συνιστά να συγκεντρώνονται τα στοιχεία από μαθητές που βρίσκονται στο δεύτερο έτος του ISCED 3. Στο τέλος του ISCED 3 ορισμένοι μαθητές διακόπτουν την εκπαίδευσή τους ή, σε ορισμένες χώρες, εγγράφονται σε εκπαιδευτικό σύστημα που δεν διδάσκει πλέον ξένες γλώσσες. Επιπροσθέτως, κατά το τελευταίο έτος της ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, οι μαθητές και οι εκπαιδευτικοί είναι απασχολημένοι με τις τελικές εξετάσεις και ενδέχεται να είναι λιγότερο διαθέσιμοι να συνεργαστούν για την έρευνα. Το πρώτο έτος της ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης θεωρείται πολύ πρόωρη χρονική στιγμή, γιατί σε ορισμένες χώρες οι μαθητές διδάσκονται

¹¹ Συμπεράσματα του Συμβουλίου (2006/C 172/01)

μια δεύτερη ξένη γλώσσα μόνο στο δεύτερο έτος. Βάσει της γνώμης του Συμβουλευτικού Φορέα, η έρευνα θα πρέπει να συγκεντρώσει δεδομένα από μαθητές που βρίσκονται στο δεύτερο έτος του ISCED 3, εφόσον πρόκειται για χώρες όπου η δεύτερη ξένη γλώσσα δεν διδάσκεται πριν από το τέλος του ISCED 2.

Η έρευνα, ακολουθώντας τη συμβουλή του εν λόγω φορέα, θα πρέπει να υποβάλλει σε δοκιμασία μόνο τους μαθητές που είναι εγγεγραμμένοι σε σχολεία στα οποία διδάσκεται η εξεταζόμενη ξένη γλώσσα.

Η ηλικία των μαθητών κατά το τέλος του ISCED 2 και στο δεύτερο έτος του ISCED 3 διαφέρει μεταξύ των κρατών μελών. Στο τέλος του ISCED 2, οι μαθητές είναι ηλικίας 14 έως 16 ετών. Το έτος εισαγωγής της διδασκαλίας μιας πρώτης και δεύτερης ξένης γλώσσας επίσης διαφέρει μεταξύ των κρατών μελών. Επομένως, η ηλικία και ο χρόνος κατά τον οποίο οι μαθητές μαθαίνουν μια ξένη γλώσσα θα διαφέρουν για τους εξεταζόμενους μαθητές που συμμετέχουν στην έρευνα. Ο Συμβουλευτικός Φορέας τονίζει ότι αυτό θα πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά την ανάλυση των αποτελεσμάτων της έρευνας.

2.6. Εξεταστικά μέσα

Στις χώρες που συμμετέχουν στην έρευνα θα πρέπει να παρέχεται η δυνατότητα τόσο ηλεκτρονικών εξετάσεων, με τη χρήση λογισμικού ανοιχτής πηγής, όσο και παραδοσιακών γραπτών εξετάσεων. Τα εξεταστικά μέσα θα πρέπει να καθιστούν εφικτές τις προσαρμοστικές εξετάσεις.

Τα τελευταία χρόνια έχει συσσωρευθεί η πείρα που έχει αποκτηθεί διεθνώς από τις ηλεκτρονικές εξετάσεις. Οι εξετάσεις DIALANG είναι μια διαδικτυακή δοκιμασία, που διαχειρίζεται επί του παρόντος διαγνωστικές εξετάσεις σε 14 διαφορετικές ευρωπαϊκές γλώσσες. Διεθνείς έρευνες, όπως η PISA και η TIMSS, έχουν πραγματοποιήσει ορισμένες πιλοτικές μελέτες με τη χρήση ηλεκτρονικών εξετάσεων. Τα κράτη μέλη έχουν πείρα από τη χρήση δικτύων με λογισμικό ανοιχτής πηγής. Η διενέργεια της έρευνας με τη χρήση ηλεκτρονικών εξετάσεων θα αποτελεί σημαντικό ευρωπαϊκό επίτευγμα.

Το εξεταστικό μέσο θα πρέπει να διατίθεται στις χώρες προκειμένου αυτές να το προσαρμόσουν στις ανάγκες τους που δεν καλύπτονται από την έρευνα και, ως εκ τούτου, θα πρέπει να αναπτυχθεί σύμφωνα με ένα πρωτόκολλο λογισμικού ανοιχτής πηγής¹².

Οι ηλεκτρονικές εξετάσεις συνιστούν πρόκληση, σε σύγκριση με τις παραδοσιακές εξεταστικές μεθόδους που βασίζονται σε γραπτές δοκιμασίες. Οι ηλεκτρονικές εξετάσεις εξετάζουν ευκολότερα τις ικανότητες πρόσληψης, όπως η κατανόηση προφορικού και γραπτού λόγου, απ' ό,τι τις ικανότητες παραγωγής, όπως είναι η γραπτή έκφραση. Ο Συμβουλευτικός Φορέας επισήμανε αρκετές δυνητικές δυσκολίες ως προς τη χρήση ηλεκτρονικών εξετάσεων, οι οποίες αφορούν τη συμβατότητα του λογισμικού, τη διαθέσιμη ταχύτητα της σύνδεσης με το Διαδίκτυο και τις δεξιότητες των μαθητών όσον αφορά τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές και τη δακτυλογράφηση. Ταυτόχρονα, υπάρχουν αρκετά οφέλη που απορρέουν από τη χρήση ηλεκτρονικών εξετάσεων: π.χ., η επισήμανση και η κωδικοποίηση καθώς και η στατιστική επεξεργασία των δεδομένων μπορούν να γίνουν

¹² Το Κέντρο για την έρευνα σχετικά με τη διά βίου μάθηση (CRELL/Κοινό Κέντρο Ερευνών, Ispra) εκτελεί επί του παρόντος ένα πρόγραμμα έρευνας και ανάπτυξης σε ηλεκτρονικά εργαλεία ανοιχτής πηγής για την αξιολόγηση δεξιοτήτων, λαμβάνοντας υπόψη σχετικές ερευνητικές πρωτοβουλίες που βρίσκονται σε εξέλιξη.

ταχύτερα και ασφαλέστερα και, ως εκ τούτου, αποτελεσματικότερα. Οι ηλεκτρονικές εξετάσεις θεωρούνται επίσης καλύτερο μέσο για τις προσαρμοστικές εξετάσεις, όπου η επιλογή των ερωτήσεων που απευθύνονται στους εξεταζόμενους προσαρμόζεται στο επίπεδο γνώσεων του εκάστοτε προσώπου.

Η δημιουργία μέσων για την πραγματοποίηση ηλεκτρονικών εξετάσεων κοστίζει πολύ περισσότερο από τις παραδοσιακές γραπτές εξετάσεις. Ωστόσο, το κόστος αυτός θα πρέπει να εξεταστεί με βάση τα οφέλη που προκύπτουν από την αποτελεσματικότερη διεξαγωγή της έρευνας και από τη βελτιωμένη βάση προσαρμογής των εξετάσεων στις ανάγκες κάθε χώρας και την περαιτέρω ανάπτυξη των εξετάσεων για πιθανές μεταγενέστερες έρευνες.

Με βάση τα παραπάνω στοιχεία, η εισαγωγή ηλεκτρονικών εξετάσεων θα είναι το καλύτερο βήμα προόδου για την έρευνα. Ωστόσο, ο Συμβουλευτικός Φορέας επισημαίνει ότι δεν έχουν όλες οι χώρες το ίδιο επίπεδο ετοιμότητας στις όσον αφορά τις ηλεκτρονικές εξετάσεις. Η έρευνα θα πρέπει να βασίζεται σε εναλλακτικές ή συμπληρωματικές ηλεκτρονικές και γραπτές εξετάσεις.

2.7. Κόστος διενέργειας της έρευνας

Το κόστος διενέργειας της έρευνας σε εθνικό επίπεδο θα εξαρτάται από την τελική διάρθρωση της έρευνας. Η έρευνα θα πρέπει να χρησιμοποιεί την πείρα που έχει αποκτηθεί στα κράτη, προκειμένου να επωφεληθεί από οικονομίες κλίμακας. Το κόστος σε διεθνές επίπεδο θα καλυφθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Το ύψος του κόστους που συνεπάγονται σε εθνικό επίπεδο οι διεθνείς έρευνες για την εξέταση δεξιοτήτων εξαρτάται ιδίως από τις εξεταστικές μεθόδους, το μέγεθος του δείγματος, τον αριθμό των δεξιοτήτων που εξετάζονται και τα συγκυριακά ερωτηματολόγια που χρησιμοποιούνται. Το κόστος αυτών των ερευνών για τα κράτη καλύπτει ιδίως τη διενέργεια των εξετάσεων στα κράτη μέλη, τη δημιουργία και τη λειτουργία των οργανωτικών δομών υποστήριξης, την κατάρτιση εθνικών και σχολικών συντονιστών και εξεταστών, την εκτύπωση των εξετάσεων, την κωδικοποίηση των αποτελεσμάτων των εξετάσεων, τις διαδικασίες διασφάλισης της ποιότητας και τις μεταφραστικές ανάγκες.

Η διάρθρωση και το κόστος των διεθνών ερευνών που εξετάζουν τις δεξιότητες των μαθητών, όπως η PISA και η TIMSS, μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως μέτρο σύγκρισης για τον υπολογισμό του κόστους της έρευνας. Ωστόσο, ο Συμβουλευτικός Φορέας θεωρεί ότι η έρευνα θα μπορούσε να είναι πιο δαπανηρή από άλλες διεθνείς έρευνες γιατί θα περιλαμβάνει εξετάσεις κατανόησης προφορικού λόγου και γιατί η διοργάνωση της έρευνας θα μπορούσε να είναι πιο περίπλοκη, αφού θα υπάρχουν περισσότερα θέματα, περισσότερα επίπεδα και περισσότεροι τομείς απ' ό,τι σε άλλες διεθνείς έρευνες.

Ο Συμβουλευτικός Φορέας εξέτασε τη δυνατότητα να χρησιμοποιηθούν οι υφιστάμενες ικανότητες, εμπειρίες και οργανωτικές δομές των κρατών για τη διενέργεια της έρευνας και, με τον τρόπο αυτό, να δημιουργηθούν οικονομίες κλίμακας (βλ. παρακάτω).

Το κόστος της έρευνας σε διεθνές επίπεδο προβλέπεται ότι θα καλυφθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση, στο πλαίσιο του προγράμματος της διά βίου μάθησης (2007 – 2013), σύμφωνα με την επιτροπή του προγράμματος. Το εν λόγω κόστος θα καλύπτει το κόστος που συνεπάγεται η εκπόνηση των εξετάσεων, ο συντονισμός και η παρακολούθηση των πιλοτικών εξετάσεων, ο καθορισμός του δείγματος και των μεθόδων δειγματοληψίας, η κατάρτιση και ο

συντονισμός της πλήρους σειράς εξετάσεων, καθώς και η ανάλυση και δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων.

Όλες οι αποφάσεις σχετικά με την έρευνα, οι οποίες συνεπάγονται κόστος σε εθνικό επίπεδο, θα λαμβάνονται σε στενή συνεργασία με το Συμβουλευτικό Φορέα και τα κράτη μέλη.

2.8. Εθνικές οργανωτικές δομές για τη διενέργεια της έρευνας

Οι συμμετέχουσες χώρες θα πρέπει να εξασφαλίσουν ότι υπάρχουν οι αναγκαίες οργανωτικές δομές για τη διενέργεια της έρευνας.

Τα κράτη μέλη πρέπει να λάβουν πρωτοβουλίες ώστε να εξασφαλιστεί ότι υπάρχουν οι οργανωτικές δομές που απαιτούνται για τη διενέργεια της έρευνας και ότι οι ευθύνες έχουν καθοριστεί ευθύς εξαρχής. Τα περισσότερα κράτη μέλη έχουν πείρα από εθνικές έρευνες ή από τη συμμετοχή τους σε παρόμοιες διεθνείς έρευνες και θα μπορούσαν να βασιστούν σε αυτή την πείρα τους. Η πείρα που έχει αποκτηθεί από έρευνες όπως η PISA και η TIMSS μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως βάση για το σχεδιασμό των εθνικών οργανωτικών δομών και, σε πολλές περιπτώσεις, τις αναγκαίες ικανότητες και την απαραίτητη πείρα μπορούν να έχουν εθνικοί εμπειρογνώμονες με εμπειρία τέτοιων ερευνών. Για το λόγο αυτό, θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν οι ικανότητες και η οργάνωση των υφιστάμενων υπηρεσιών.

2.9. Διενέργεια της έρευνας

Η Επιτροπή θα μεριμνήσει για την εκπόνηση της έρευνας σχετικά με τις γλωσσικές γνώσεις. Οι εργασίες για το τεχνικό σκέλος θα πρέπει να ξεκινήσουν το Μάρτιο του 2007, έτσι ώστε οι εξετάσεις να μπορέσουν να πραγματοποιηθούν στις αρχές του 2009.

Η Επιτροπή θα ξεκινήσει τις εργασίες για την κατάρτιση των εξεταστικών μέσων και για τη διενέργεια της έρευνας. Θα καθορίσει τις μεθόδους δειγματοληψίας και τα κριτήρια για την επιλογή των φορέων και των εξεταζομένων που θα συμμετάσχουν, εξασφαλίζοντας τη συμφωνία των αρμόδιων αρχών όπου κρίνεται αναγκαίο, και θα εγγυηθεί ότι η ποιότητα αυτών των στοιχείων θα τηρεί το γενικό διεθνές πρότυπο για τις εν λόγω έρευνες. Θα σχεδιάσει και θα διεξαγάγει την έρευνα, θα συλλέξει στοιχεία, θα αναλύσει τα τελικά αποτελέσματα και θα συντάξει σχετική έκθεση. Οι εργασίες αυτές θα πραγματοποιηθούν σε στενή συνεργασία με τον Συμβουλευτικό Φορέα και τα κράτη μέλη.

Ο Συμβουλευτικός Φορέας φρονεί ότι οι εξετάσεις θα πρέπει να διεξαχθούν κατά το πρώτο μέρος του ημερολογιακού έτους και όχι στις αρχές του σχολικού έτους. Έτσι, η πρώτη έρευνα θα πρέπει να διεξαχθεί κατά τις αρχές του 2009.

Για να μπορέσουν οι εξετάσεις να πραγματοποιηθούν στις αρχές του 2009, οι προπαρασκευαστικές εργασίες θα πρέπει να ξεκινήσουν το Μάρτιο του 2007, κάτι που θα συνεπάγεται την πραγματοποίηση των εξετάσεων και των πιλοτικών εξετάσεων την άνοιξη του 2008. Βάσει της πείρας που έχει αποκτηθεί από τις πιλοτικές εξετάσεις, οι πλήρεις εξετάσεις θα πρέπει να καταρτιστούν και να πραγματοποιηθούν στα κράτη μέλη στις αρχές του 2009.

Ο Συμβουλευτικός Φορέας θα εξακολουθήσει να συνεδριάζει καθόλη την περίοδο και να συνεργάζεται στενά με την Επιτροπή σε όλα τα στάδια της δημιουργίας και διενέργειας της έρευνας¹³.

3. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η Επιτροπή καλεί το Συμβούλιο να λάβει υπόψη το προτεινόμενο πλαίσιο της έρευνας όπως παρουσιάζεται στην παρούσα ανακοίνωση, όσον αφορά τα εξής στοιχεία:

- Εξεταζόμενες δεξιότητες
- Εξεταζόμενες γλώσσες
- Χρησιμοποιούμενα επίπεδα του ΚΕΠΑ
- Συλλογή συγκυριακών στοιχείων
- Εξεταζόμενος στοχευόμενος και συνολικός πληθυσμός
- Δημιουργία εξεταστικών μέσων, τόσο ηλεκτρονικών όσο και γραπτών μέσων
- Διενέργεια της έρευνας

Με βάση τα παραπάνω, η Επιτροπή θα είναι σε θέση να ξεκινήσει τις προετοιμασίες για την έρευνα. Αυτό θα γίνει σε στενή συνεργασία με το Συμβουλευτικό Φορέα και τα κράτη μέλη. Τα εξεταστικά μέσα θα πρέπει να δημιουργηθούν ώστε να διενεργηθεί η έρευνα στις αρχές του 2009.

¹³ Οι χρηματοοικονομικοί πόροι και το ανθρώπινο δυναμικό της έρευνας για το δείκτη γλωσσικών γνώσεων έχουν ήδη παρουσιαστεί στο δημοσιονομικό δελτίο του εγγράφου COM(2005) 356 τελικό.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Κατάλογος των μελών του Συμβουλευτικού Φορέα για τον Ευρωπαϊκό Δείκτη Γλωσσικών Γνώσεων

Χώρα	Φορέας	Τίτλος	Επώνυμο	Όνομα
	Council of Europe	κ.	Sheils	Joseph
	Eurydice	κα	Baidak	Nathalie
Αυστρία	Österreichisches Sprachen-Kompetenz-Zentrum	κ.	Abuja	Gunther
Βέλγιο (Φλαμανδική Κοινότητα)	Flemish Department for Education and Training - Curriculum Division	κα	Raes	Nicole
Βέλγιο (Γερμανική Κοινότητα)			<i>Δεν έχει διορισθεί ακόμα</i>	
Βέλγιο (Γαλλική Κοινότητα)	Service général de pilotage du système éducatif	κ.	Woolf	Alain
Βουλγαρία			<i>Δεν έχει διορισθεί ακόμα</i>	
Κύπρος	Ministry of Education and Culture	κα	Τοφαρίδου	Ευφροσύνη
Τσεχική Δημοκρατία	Institute for Information on Education	κα	Kramplova	Iveta
Δανία	Ministry of Education, International unit	κα	Andersen	Pernille Skou Brønner
Εσθονία	National Examination and Qualification Center	κα	Sõstar	Kersti
Φινλανδία	Finnish National Board of Education	κα	Mustaparta	Anna-Kaisa
Γαλλία	Ministère de l'Education Nationale, de l'Enseignement Supérieur et de la Recherche	κ.	Monnanteuil	François
Γερμανία	Deutsches Institut für Internationale Pädagogische Forschung (DIPF)	κ.	Klieme	Eckhard
Γερμανία (αναπληρωτής)	Deutsches Institut für Internationale Pädagogische Forschung (DIPF)	κ.	Hesse	Hermann-Günter
Ελλάδα	Ministry of National Education and Religious Affairs	κ.	Παπαδάκης	Νικόλαος
Ελλάδα	Greek Unit of the Eurydice Network, Ministry of National Education and Religious Affairs	κ.	Παπαμανώλης	Νίκος
Ουγγαρία	ELTE University - National Institution of Public Education	κα	Major	Eva

Ουγγαρία	Ministry of Education	κα	Kádár-Fülöp	Judit
Ιρλανδία	Centre for Language and Communication Studies	κ.	Little	David
Ιταλία	Directorate-General for Foreign Affairs, Ministry of Education	κα	Di Nicuolo	Giulia
Λεττονία	Ministry of Education and Science	κ.	Mankovs	Leonīds
Λεττονία	The Centre for Curriculum Development and Examinations	κα	Muceniece	Gundega
Λιθουανία	Education Development Centre, Ministry of Education and Science	κα	Jariene	Raimonda
Λουξεμβούργο	Ministère de l'Éducation et de la Formation professionnelle	κ.	Fandel	Jean-Claude
Μάλτα	Ministry for Education, Youth and Employment	κ.	Camilleri	George
Κάτω Χώρες	Hesta Advies - en Vertaalbureau	κ.	Molenaar	Peter
Πολωνία	Ministry of National Education	κ.	Poszytek	Pawel
Πορτογαλία	Faculdade de Psicologia e Ciências da Educação, Universidade de Lisboa	κα	Peralta	Helena
Ρουμανία	National Institute for Educational Sciences	κ.	Nasta	Dan Ion
Σλοβακία	National Institute for Education, Department of foreign Languages	κα	De Jaegher	Darina
Σλοβενία			<i>Αναμένεται νέος διορισμός</i>	
Ισπανία	Ministerio de Educación y Ciencia - Instituto de Evaluación (IE)	κα	Tovar Sánchez	Carmen
Σουηδία	Skolverket - Swedish National Agency for Education	κ.	Lagergren	Tommy
Ηνωμένο Βασίλειο	Strategic Analysis and Data Services Group - Department for Education and Skills	κ.	Leman	Steve
Ηνωμένο Βασίλειο (Ουαλία)	University of Swansea	κ.	Meara	Paul
Ηνωμένο Βασίλειο (Σκωτία)	Scottish Qualifications Authority	κ.	Van Krieken	Robert